

Aare Sireli memoriaal 2021

1. Aare Sireli memoriaali soojenduseks võite imetleda 1872. aasta maali „Sirelid päikse käes“. **Kes on autor?**

2. Küsitava mängu mõte on nipsata sõrmega puidust ümmargusi kettaid nii, et need maanduksid mängulaua keskel olevasse avausse. puidust mängulaud jaguneb kolmeks kontsentriliseks ringiks, mille väärtuseks on 5, 10 ja 15 punkti - mängulaua keskele on õõnestatud avaus, millesse ketta nipsamisel antakse mängijale 20 punkti. Mängulaua keskmist kontsentrilist ringi ümbritseb 8 segavat väikest puidust tokki. Mängitavaid kettaid tuleb nipsata mängulaua äärmiselt joonelt, oma sektori eest. **Mis mäng?**

3. See saksa sõjavangide ehitatud kaevandusasula valmis 1955. aastal, kuid kuna juba 19 aastat hiljem sealne karjäär suleti, hakkasid inimesed sealt lahkuma. Hiilgeaegadel elas asulas väidetavalt isegi 9000 inimest (pigem siiski 5000 kandis), nüüd mitusada korda vähem. Ehkki uhke stalinistlik arhitektuur seisab suuresti varemetes, kogub asula populaarsust seiklusretkeliste seas. Paljud külastajad on rääkinud oma ebaloomulikest kogemustest. **Mis asula?**

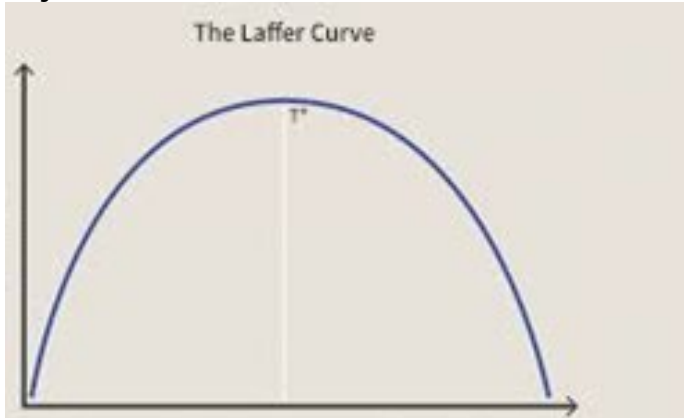
4. Küsitav moemaja asutati Roomas 1925. aastal Adele ja Edoardo poolt ning on ennekõike tuntud karusnaha ja eriti nahktoodete poolest. Ametlikult oli ta perekonna omanduses 1999. aastani, mil Prada ja LVMH omandasid selles 51% suuruse osaluse. 1965. aastast surmani oli moemaja loovjuhiks Karl Lagerfeld. **Mis firma?**

5. Tundub, et Gaetano Donizetti on eestlaste seas palavalt armastatud. Sel aastal lisandus Vanemuise mängukavva tema operett „Linda di Chamounix“, lisaks on ka Estonia mängukavas kaks tema ooperit. **Millised kaks?** Ühte etendatakse juba 2014. aastast, teist 2020. aastast ning selles astus üle pika aja Eestis lavale sopran Mirjam Mesak.

6. Selle 1986–1990 jooksnud telesarja esimeses osas avastab tegelane nimega Gordon Shumway end Tannerite pere garaažist. Perepea annab Gordonile uue nime, mille järgi teda peamiselt teatakse. Üheks sarja läbivaks teemaks on peategelase soov Tannerite pere kassi ära süüa. **Mis on see kunagi ka Eestis näidatud telesari?**

7. Hoare'i–Lavali pakt oli Inglismaa välisministri Samuel Hoare'i ja Prantsusmaa peaministri Pierre Lavali vaheline salajane kokkulepe, mis oli mõeldud ühe 1930. aastate sõjalise konflikti lõpetamiseks. Selle ilmsikstulek põhjustas skandaali ja suure pahameeletorni ning mõlemad mehed olid sunnitud oma ametikohtadelt tagasi astuma. **Millise kahe riigi vahelist sõda see pakt puudutas?**

8. Lafferi kõver on tõenäoliselt olnud majandusteoreetiline lähenemine, mis on olnud ka mõningate Eesti (pigem edukate) poliitiliste otsuste taga. **Millist kahte asja tähistavad selle kõvera x- ja y-teljed?**

9. Küsitav põõsamöötu puu kasvab Eestis kuni meetri kõrguseks ning läbimõõt sellest on mitte üle poole. Eesti kliimas saab haljastuses kasutatav taim küll hakkama, kuid on siiski külmaõrn. Muijal maailmas on ta haljastuses väga populaarne, kuna seda on hea ümaratesse vormidesse pügada. Taim eelistab lubjarikkamat pinnast varjulisemates kohtades ning selle koor ja lehed on mürgised. **Mis taim?** Taimevõhikuid aitab Wikmani poiste meenutamine.

10. Anton Jürgenstein kirjutab oma mälestustes, et Vändra klaasivabriku omanik Moritz Graubner oli käskinud endale enne oma matmist üht Eesti rahvustoitu mokaadele määrada, et kontrollida, kas ta mitte varjusurmas pole. Selle toidu peale pidavat iga Vändra mees nagu ussist nõelatud üles kargama, kui ta peaks varjusurmas olema ja teda miski muu asi äratada ei suuda. **Mis toit?** Nami-Nami leheküljel leiduva retsepti kohaselt on selle valmistamiseks vaja 1 l leiget vett, soola, suhkrut ja 250 g komponenti, mille jätame nimetamata. Serveerida soovitatakse koos või ja piimaga.

11. Nähtavas 1942. aasta William Wyleri filmist pärinevas kaadris ulatab härra Ballard roosi Greer Garsoni kehastatud tegelasele, kelle järgi saab roosisort nime. Ühtlasi on roosisort ehk Garsoni tegelaskuju nimi selle filmi pealkirjaks. **Mis pealkirja kannab see 6 Oscarit, sh parima filmi Oscari võitnud sõjadraama?** Tegu ka esimese filmiga, kus näitlemise eest on Oscarile nomineeritud tervelt viis inimest.

12. Nii kuuldav bänd kui ka ühe riigi enim kõrgliiga meistritiitleid võitnud jalgpalliklubi on saanud nime 34. aastal pKr kividega surnuks visatud mehe järgi. **Mis bänd või jalgpalliklubi?**

13. Küsitav liblikaliste selts on saanud oma nimetuse võime järgi koolibrilaadselt ühel kohal lennata ja niimoodi ennast öie kohal hoides lennates maandumata toituda. Nad on enamasti ära tuntavad jässaka keha poolest ning on küllaltki suuremõdulised. Eestis leiduvatest võib kõige tuntumateks pidada tont**** või siis suur-puna****. **Mis selts?**

14. 2010. aasta kesksuvel selgus esimene autor, kelle teoste e-raamatute läbimüük Amazon Kindle'is ületas 1 miljoni piiri. Peagi järgnesid talle põnevus- ja kriminaalromaanide autor James Patterson ning „Videviku“-sarja autor Stephenie Meyer. **Kes oli see nooruses ulmejuttudega alustanud ning radikaal-trotskistlike vaadetega kirjanik?**

15. Saksamaa liidumaad pole kunagi Bundesligas võrdselt esindatud olnud. Ka 2021/2022 hooajal on üks liidumaa esindatud teistest selgelt enam – kuue meeskonnaga. **Mis liidumaa?** Järgmine kõige edukam liidumaa Baden-Württemberg on esindatud „ainult“ kolme meeskonnaga, siis on veel mõned „kahesed“.

16. Kuna USA on tõsiselt uuesti ette võtnud Kuule pürgimise, on välja arendatud terve hulk suure kandevõimega rakette, nagu hiljuti Eesti meistrivõistlustel küsimustest läbi käinud New Glenn, sadakonda turisti vedada suutev Starship jne. Küsime neist aga suurimat, mida arendab NASA ja mis peaks suutma orbiidile viia kuni 130 tonni varustust ning ka tulevasi Artemise programmi missioone. Seda raketti loetakse mingis osas eelmise kuuraketi Saturn V järeltulijaks ning erinevalt konkurentide raketidest ei ole tema nimi kahjuks eriti poeetiline. **Mis raket?** Vastusena sobib kolmetäheline akronüüm.

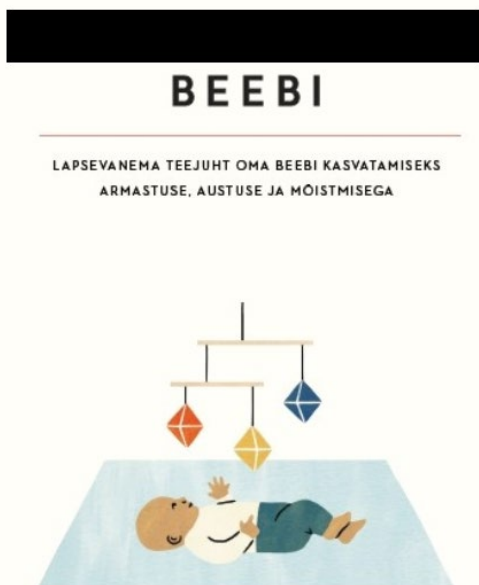
17. Kristliku maailma jaoks on ristikheinalehte meenutava põhiplaani (*trikonchos*) järgi ehitatud kirikutel eriline positsioon – just sellise kuju sai keiser Justinianuse ajal Kristuse sünnikirik Petlemmas. Ka see 15. sajandi lõpul ehitatud algselt kolmelööviline kodakirik on kolmepaunalise koorilõpmikuga *trikonchos*, ent pärast 1885–1886 tehtud ümberehitisi pole peale paksude kirikumüüride keskaegsest suurt midagi säilinud. Sisustust õnneks välja ei vahetatud – nii on kirikus alles Christian Ackermanni nikerdatud keerdsammastega altarisein (selle skulptori teadaolevalt idapoolseim töö) aastast 1684 ning ka kantsel. Kirik on pühendatud kahele vähetuntud apostlile. Pastoraadi nurga tagant saab alguse Pedja jõgi. **Mis alevikus see kirik asub?**

18. Kuigi küsitava enda järgi pole nimetatud ühtegi USA osariiki, sai tema isa järgi nime kaks osariiki ja ema järgi üks osariik ning lisaks nimetas ta ise ühe osariigi oma venna auks. **Kes on see 1630-1685 elanud mees?**

19. **Millise muusikažanri isaks peetakse ameeriklast Bill Monroed (1911–1996)?** Žanr sai nime tema saatebändi järgi, mis sai omakorda nime Monroe koduosariigi Kentucky aasurmika väljade järgi. Ka Eesti ilmselt tuntuim selle žanri ansambel Robirohi on saanud nime kohaliku looduse järgi.

20. Küsitava pedagoogika põhieesmärgiks on stimuleerida lapse iseõppimist ja enesekasvatust ning selle kaheksa alusprintsipi on mõeldud algupäraselt lastele vanuses kuni 12 aastat. See on küll pärit juba 20. sajandi algusest, kuid seda peetakse tänapäeval teaduslike uuringute kohaselt endiselt pädevaks. Pärast Mussolini veenmist rakendati seda laialdaselt Itaalia koolides. **Mis on see alusepanija järgi nime saanud pedagoogika?**

21. See sambataoline moodustis eendub seina pinnast, kuid pole eraldatud. Selle eesmärk on küll sarnaselt sambale kanda ja tugevdada, kuid peamiselt ehitatakse neid hoopis hoone fassaadi kaunistuseks. Algselt ehitati neid Vana-Roomas, kuid eriti populaarseks said need renessanss- ja klassitsistlikus stiilis. **Kuidas neid hoonedetaile nimetatakse?**

22. **Millist tõlkes "taevalikku" tähendavat naisenime kannab 2020. aastal turule jõudnud Huawei virtuaalassistent?** See on nende juba varem eksisteerinud hiinakeelsetele kasutajatele mõeldud Xiaoyi ingliskeelne versioon, millel on palju ühist konkurentide Google Assistanti ja Siriga. Sama nime kannab ka üks kahest tähtsamast naistegelasest (Rosalindi kõrval) Shakespeare'i näidendis "Nagu teile meeldib", 2015. aasta naiste jalgpalli MMi finaaltorniiri Kuldse Saapa võitnud sakslanna, Kuubalt pärit salsa kuninganna ning Eesti pärimusmuusik, ansambli Sannalise' laulja.

23. Küsitav telesaade tähistab sel aastal 60. aastapäeva. 1964. aastast alates juhib seda mees, kes on praeguseks ka saate kaubamärgi omanik. Aastail 1972–1986 oli saade vahepeal küll keelatud, kuna asukohariigi tsensoritele tundus selle sisu tihti solvav. Sõu ise on asukohariigis niivõrd kuulus, et iga aasta 8. novembril tähistatakse isegi selle saate päeva. **Mis saade?** Vastata võib nii saate lühema kui ka pikema nimega.

24. Kuulete ühe riigi hümni, mille pealkirjaks on "Negaraku". Kui riik endale hümni otsima hakkas, korraldati konkurss, kuhu laekus 514 tööd, kuid žüriile ei sobinud neist ükski. Seejärel korraldati uus konkurss tuntud heliloojatele, kus osalesid näiteks Benjamin Britteni, William Waltoni ja Gian Carlo Menotti tööd, kuid ka neist ei sobinud ükski. Viimaks otsustati meloodia kasuks, mis on mugandatud versioon prantslase Pierre-Jean Bérangeri laulust "La Rosalie". **Mis riigi hümni kuulete?** Võib väita, et kõigist riigihümnidest, mida olümpiamängudel võitjate auks mängitud pole, on just see olnud kõlamisele kõige lähemal.

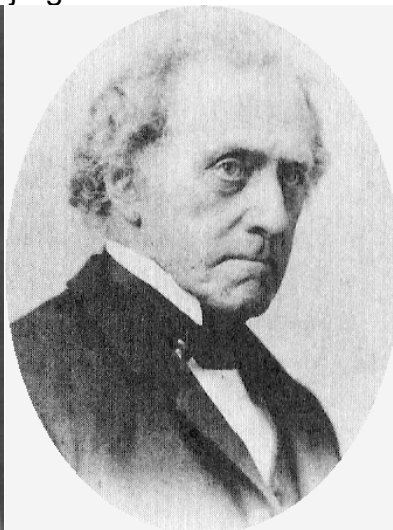
25. Eelmisel nädalal kuulutati välja selle aasta Nobeli meditsiiniauhinna võitjad. Neist üks oli David Julius, kes avastas naha närvilõpmetes retseptori, mis reageerib kuumusele. **Millise keemilise ühendiga ta neid suure avastuseni viinud katseid tegi?**

26. Kui 1916. aasta märtsis kuulutati välja rahvusvaheline konkurss Peeter Suure sõjasadama sideteenistuse vesilennukite lennujaama raudbetoonkuuride rajamiseks, siis oli ühe olulise tingimusena antud hoone mõõtmed – laius vähemalt 50 m ja pikkus vähemalt 35m. **Mille mahutamiseks sobivad pidid selliste mõõtmetega angaarid vajadusel olema?** Vastamisel võib abiks olla Viktor Vasnetsovi ja Nikolai Roerichi maalidele või Reinhold Glière'i 3. sümfoonia peale mõtlemine.

27. Käesoleval aastal jõudis väikese viivitusega kinno Peeter Simmi mängufilm “Vee peal”. Film, millele on viidatud ka kui “Võru kalapüügi eripära”, põhineb küsitava ühe kodumaise kirjaniku 2015. aastal ilmunud samanimelisel romaanil. Küsitav on kirjutanud kahasse muuhulgas nii Kauksi Üllega (“Peko”) kui ka Aapo Ilvesega (“Pristan”) ning on üks tuntumaid võru keeles kirjutajaid. Tema sulest on ilmunud luuletusi ja romaane, näiteks “Kroonu” ja “Naine”. Ta on 2015. aasta Bernard Kangro kirjanduspreemia laureaat ja Winny Puhhi pressiatašee. **Kes?**

28. Esimeseks ametlikuks autoralli maailmameistriks krooniti Björn Waldegård 1979. aastal. Mitteametlikus arvestuses võib aga esimeseks pidada meest, kes kaks aastat varem pälvis FIA sõitjate karika. **Kes?** Teda seoti suuresti Lancia esimese superauto, Stratos HF arendamisega ja selle masinaga noppis ta ka 1977. aasta üldvõidu, edestades Waldegårdi vaid ühe punktiga. Karjääri jooksul võitis küsitav kokku 7 MM-etappi, samuti ka 1973. aasta ralli Euroopa meistritiitli. MM-idel tal tiitlivõidust alates enam eriti hästi ei läinud ja peale 1977. aastat ei võitnud ta enam ühtegi etappi.

29. Dow Jonesi tööstuskeskmine on üks maailma tuntumaid börsiindekseid, mille väärtus arvutatakse 30 maineka New Yorgi või Nasdaq börsil noteeritud ettevõtte aktsiahindade põhjal. Prestiizsesse nimekirja kuuluvad ettevõtted vahetuvad ajas küllaltki tihti, kuid üks firma püsib selles väljavalitute seltskonnas juba viimased 89 aastat, edestades selles arvestuses teist kohta hoidvat 3M-i tervelt 44 aastaga. **Mis firma?** Näete pildidel inglasi ja iirlasi, kes selle ettevõtte 1837. aastal Cincinnatis rajasid ning kelle järgi firma ka nimetatud on.

30. Ei, kuuldav bänd ei ole Bee Gees, vaid hoopis üks maailmakuulus rokkbänd, kes lasi sel aastal Dee Geesi nime all välja albumi “Hail Satin”, mis koosneb Bee Geesi diskohittide kaveritest. **Mis nime all on Dee Gees rohkem tuntud?**

31. Teises maailmasõjas oli ta hävitajapiloot, kuid pidi sellest karjäärist õige pea loobuma ühel hädamaandumisel saadud koljuluumurru tõttu. On võimalik, et saadud peavigastus muutis ta edaspidises karjääris edukamaks. Ta kirjutas ühe Bondi-filmi stsenaariumi ja terve hulga raamatuid nii lastele kui ka täiskasvanutele. Peale seda, kui üks ta lastest suri leetrite tüsistustesse, oli ta ka veendunud vaksineerimise eest võitleja. Ühe selle mehe tuntuima raamatu peategelase perekonnanimeks oli Wormwood. **Kes?**

32. Kolumbiit ja koltan on mineraalid, millest on leitavad kaks teineteisest küllaltki raskesti eristatavat keemilist elementi. Nende elementide eraldamine oli ajalooliselt nii keerukas, et nad nimetati vastavalt ka mütoloogiliselt tihedalt seotud sugulaste järgi - isa ja tütre. Üks elementidest kannab Zeusi poja nime, kes ohverdas jumalatele oma poja Pelopsi, teine aga tütre nime, kellel omakorda oli neliteist last. **Mis elemendid?**

33. *Pierniki* on Poola versioon piparkookidest ning juba 13. sajandist alates on need olnud ühe linna sümboliks. Selles linnas peetakse piparkoogifestivali ning neid kingitakse tähtsamatele külalistele, näiteks Poola kuningatele, Napoleon Bonaparte'ile, paavst Johannes Paulus II-le jne. Juba 17. sajandi epigramm väidab, et Poola neli parimat asja on Gdanski viin, küsitava linna piparkoogid, Krakovi naised ja Varssavi kingad. Tänapäeval on suurimaks *pierniki* masstootjaks sealne Koperniku kommivabrik. **Mis linna sümboliks on *pierniki*?**

34. Aastatel 1988–1997 oli küsitav Oslo rahvusliku kunstiakadeemia teenistuses ning 1997–2003 Bergeni rahvusliku kunstiakadeemia kunstiteooria professor. Ta viljeles kontseptuaalkunsti ning pildil näete tema tunnustamata väikeriigis Ladonias (deklareeris iseseisvust 2. juunil 1996) asuvat 12 meetri kõrgune puitskulptuuri „Nimis“. Peamise tuntuuse tõi talle aga ühes teises žanris tehtud tööd. **Kelle loomingut näeme?**

35. Küsitav helilooja ja kirjamees, kes vähem kui kahe kuu pärast tähistab oma 50. sünnipäeva, on oma täiskasvanupõlve veetnud enamasti väljaspool Eestit. Tallinna Muusikakeskkoolis õppis ta kompositsiooni Lepo Sumera ja klaverit Virve Lippuse juhendamise, hiljem Varssavis Chopini-nimelises Muusikaakadeemias ja Sibeliuse Akadeemias. Viimased 15 aastat on ta elanud Saksamaal, Berliinis ja Frankfurdis. Tähtsamad teosed: „Reekviem“ (2009), ooperid „Peer Gynt“ (2014), „Puhastustuli“ (2012) ning „Minona“ (2020). Tema nimi, küll ainult eesnimi, leidub Emil Tode (Tõnu Õnnepalu) romaani „Piiririik“ pühenduses, kuid adressaadis kahtlust pole. **Kes?**

36. Neitsisaarte saarestikust on tuntumad USA ja Briti Neitsisaared, kuid saarestikku kuulub ka kolmas osa. See koosneb kahest väiksemast saarest, kus elab kokku u 11 000 elanikku. Ametlikult kuuluvad nad aga ühe teise suurema saare haldusalasse. **Mis nime kannab Neitsisaarte läänepoolseim osa?** Kui teate, mis saar jääb Neitsisaartest läände, ei tohiks vastamine raske olla.

37. Tom Brady on tänapäeval tõenäoliselt Ameerika jalgpalli kõige tuntum nimi – 5 korda Super Bowli parim mängija ja 7-kordne võitja. Ainsa *quarterback*'ina on teda nimetatud kahe erineva kümnnendi sümboolsesse koosseisu. Oma kuus tiitlit on ta saavutanud New England Patriotsis, kus on möödunud suurem osa tema karjäärist, aga **mis meeskonnaga sai Tom Brady oma seitsmenda tiitli?**

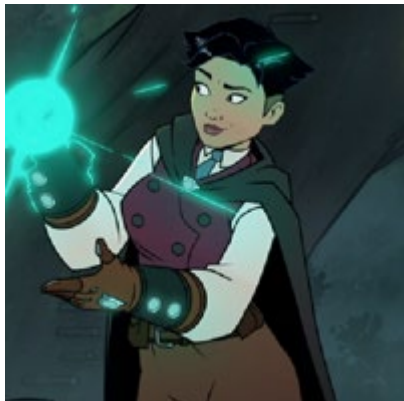
38. Järgneb katke ühest sõgedast varauusaegsest kirjast, mis allkirjastati "7079. aastal alates maailma loomisest, 24. oktoobril." See kuupäev peaks olema võti ka korrespondentsi pidajate tuvastamiseks.

"/.../ on näha, et sinu juures valitsevad peale sinu ka teised inimesed ja mitte ainult inimesed, vaid kauplevad talumatsid, ning nad ei muretse meie kuninglike peade ega au ega riigi kasude pärast, vaid otsivad üksnes oma kaubanduslikku kasumit. Sina aga oled oma neitsilikus seisuses nagu iga tavaline neiu. /.../ See kauplemisürik, mille me sulle saatsime, saada meile tagasi. Isegi kui sa ei saada seda ürikut meile tagasi, me nagunii ei käsi selle järgi toimida."

Kes oli kirja saatja ja kes kirja saaja?

39. **Milline Euroopa riik on ainus maailmas, kus on registreeritud mootorsõidukeid rohkem kui elanikke?** Sinna arvestusse kuuluvad autod, bussid, kaubikud ja veokid, kuid mitte mootorrattad või muud kahe rattalised sõidukid. Suurt rolli selles sõidukite rohkuses mängivad mõistagi soodsad maksutingimused, mis ka teisel pool piiri elavatele autoomanikele just küsitava riigi numbrimärgi ihaldusväärsaks teevad. Riigi nimi on kindlasti tuntud ka kõigile motosportdisõpradele. Igaks juhuks olgu öeldud ka, et õige vastus ei ole Monaco.

40. Kinolinal on seda maailmakuulsat meest (1847–1931) kehastanud Spencer Tracy (1940), Mickey Rooney (1940), Benedict Cumberbatch (2017) ja Kyle MacLachlan (2020), kuid vaieldamatult kõige veidram versioon temast pärineb käesoleva aasta Netflixi animafilmist "America: The Motion Picture", kus küsitavat kujutatakse hiinlannana, kellele annab hääle eestlaste lemmik Olivia Munn. **Kes?**

41. Eelmises Jüri mängus küsiti *Sator*-risti kristlikku arendust – Paternosteri risti. Milline Eesti saar on varasematel kaartidel ja saksakeelses kultuuriruumis kandnud nime Paternoster? Selle asustamata kuid tuleorniga saare eestikeelne nimi kannab endas viidet ühele lindude perekonnale. **Mis on saare eestikeelne nimi?**

42. Mängiva bändi liidri küsimine oleks ehk liiga lihtne. Küsime hoopis bändi rütmikitarristi, kes on paradoksaalselt ehk kuulsam näitlejana, kuigi on elus mänginud vaid kahes seriaalis ja ühes filmis, mis on kõik mingil määral seotud ühe subkultuuriga. Peale tema tähelepanuväärset kõrvalosa ühes seriaalidest kirjutati teine seriaal spetsiaalselt teda peaosatäitjana silmas pidades. **Kes?**

43. Mis arv?

- * tegu on paarisarvuga
- * see on hüpoteetilise elemendi tetraneutroni aatomnumber
- * selle arvuga platvormi leiame näiteks Kings Crossi raudteejaamast Londonis
- * selle numbri all võistles Damon Hill 1993. ja 1994. aastal vormel 1 radadel.

44. Louis Vauxcelles andis tema viljeldavale kunstistiilile nimeks „tubism”, viidates sellega kubismile ja kunstniku armastusele silindriliste kujundite vastu. See prantslane arenes oma stiilis popilikumaks ning teda peetakse vahel ka üheks popkunsti algfiguuriks, kui ta 1940. aastatel Ameerikas elas, töötas ja muuhulgas Yale'is õpetas. 1945. aastal naasis küsitav Prantsusmaale ja liitus kommunistliku parteiga. **Kes?**

45. Novembris peaks ilmuma kunstnik Veiko Tammjärve uus graafiline romaan, mis põhineb Andrus Kivirähki teosel „Rehepapp“. Tema eelmine graafiline romaan ilmus 2020. aastal ning põhineb ühel 1970. aastal valminud venekeelsel romaanil, mida keskmine eestlane teab rohkem tänu selle põhjal vändatud 1979. aasta filmile. **Mis pealkirja kannab Veiko Tammjärve 2020. aasta graafiline romaan?**

46. Seda korvpallurit (1936–1977) on peetud Eesti kõigi aegade andekaimaks keskmängijaks. Tema leivanumbriks oli (vastaste vabaviskejoonel toimuvast) lahtihüppest palli korvi saatmine. Ta oli 16-aastaselt NSVL koondise kandidaat ja 20-aastaselt Euroopa meister. 26-aastaselt lõpetas tema karjääri tromboos. Ta oli ka alkoholilembene ning tõenäoliselt seetõttu surigi ta vaid 41-aastaselt. **Kes?**

47. 2021. aasta Emmy parima komöödiaseriaali kategoorias ja ühtekokku neli Emmyt pälvis sari, mis räägib Ameerika jalgpalli treenerist, kellest saab juhuse läbi „päris“ jalgpalli treener, täpsemalt Inglise meistriliiga klubi AFC Richmondi peatreener. Peaosas on Jason Sudeikis. **Mis seriaal?**

48. Küsitav Eesti ettevõtte asutati 1986. aastal Nõukogude autotööstuse ja kosmosetööstuse huvides ning oli eriti edukas nõeltöötlemisseadmete ja -tehnoogiate väljatöötamisel ja juurutamisel. Vabrikud rajati Väandrasse, Viljandisse, Raasikule, kiuvärvitsehh Sinti ja katselaborid Tallinnasse. ATM15 ja ATM16 (aviotehnilised materjalid) oli ette nähtud välja töötatava esimese nõukogude mitmekordse kosmosesüstiku Buran keraamilistest plaatidest välispinnale mõjuvate jõudude tasakaalustavaks summutamiseks ja korpuse täiendavaks termoisolatsiooniks. Kosmosesüstik Burani lennu kestel 15.11.1988 tuli pealispinnalt lahti vaid seitse plaati (USA kosmosesüstiku lennul oli vastav näitaja 23). Nõukogude Liidu lagunedes „kosmoseprojektid“ lõpetati, kuid aastani 1999 tarnis ettevõtte oma toodangu komplekte Venemaa suurimatele autotehastele, nagu Lada, Moskvitš ja GAZ. **Mis ettevõtte?**

49. Selle napsu loomise au omistatakse Simon Bolivari armee peakirurgile Johann G.B. Siegertile. Jook on saanud nime Venezuela linna järgi, kus Siegert seda tootma asus ja mille tänane nimi on Ciudad Bolivar. 1875. aastast tänaseni toodetakse seda jooki Trinidad ja Tobagos. **Mis jook?**

50. Seda meest on mälumängudes küsitud varemgi. Lisaks Euroopa tegemistele on tema kohta käivates küsimustes üldiselt mainitud ka lombitaguseid alasid ning isegi Austraaliat. Vähem on teada fakt, et mees õppis Pariisi Kuninglikus Kunstiakadeemias ning oli küllaltki osav kunstnik. Kuigi temast on maalitud mitmeid portreesid, on pildil nähtaval lehvikul ainus teadaolev mehe enda autoportree. Seda lehvikut saab näha Kaunases M. K. Čiurlionise kunstimuuseumis. **Kes?**

51. Küsitav itaallane (1502–1576) oli tõeline polümaat. Ta oli üks tõenäosusteooriale alusepanijaid, tutvustas läänemaailmale binoomvalemit, tegi olulisi täiendusi hüpotüsikloidide uurimisel ning oma peateoses "Ars Magna" kasutas ta esimese eurooplasena süstemaatiliselt negatiivseid arve ja teadvustas imaginaararvude olemasolu. Ta leiutas osaliselt või täielikult mitmeid mehaanilisi seadmeid, näiteks kombinatsioonluku ja mehhanismi pöörlemise ülekandmiseks kahe nurgi asetseva võlli vahel ning andis lisaks panuse ka arstiteadusesse, bioloogiasse, keemiasse ja astronoomiasse. Tänapäeval kuuleb tema nime enim aga krüptorahadega seoses. **Kes oli see mitmekülgne mees?**

52. 2020. aastal valmis pärast varasema rajatise põhjalikku ümberehitust maailma suurim spordistaadion, mis mahutab 132 000 pealtvaatajat. 2021. aastal anti sellele ka uus nimi ühe alates 2014. aastast ametis oleva valitsusjuhi järgi. **Kelle nime kannab hetkel maailma suurim spordistaadion?** Ühe punkti saate, kui nimetate, kus riigis see staadion asub.

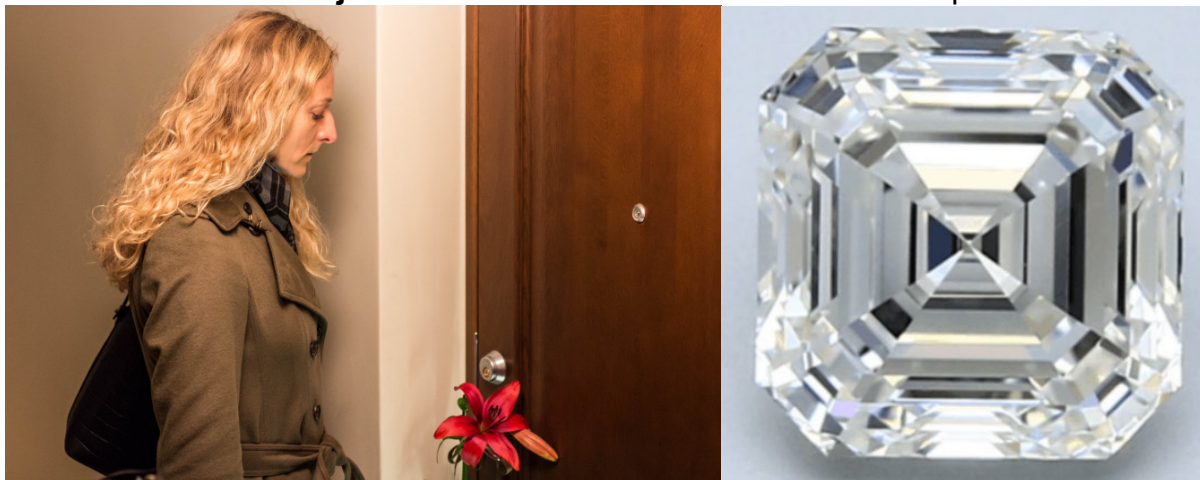
53. Eelmise aasta Eesti enimmüüdud raamat oli Heli Illipe-Sootaki "Mina hoolin *****st", teisel kohal oli sama raamatu venekeelne versioon "Я забочусь об *****!" ning kolmandal Jekaterina Lomaško "Nuputame! Dio, Aiti ja ***** sõbrad". Kõigi väljaandjaks oli Maxima ketiga koostööd teinud kirjastus Päike ja Pilv. Ka 2019. aastal olid enimmüüdud raamatuteks sama kirjastuse välja antud Kätlin Vainola "Minu ***** seiklus" ja selle venekeelne versioon "Путешествие по моей *****". **Mis sõna on kõigi nende menukate pealkirjas tärnidega asendatud?**

54. See Lähis-Ida usugrupp ei palveta mošees ega käi seal üldse. Nende usutunnistus on hoopis teine ("Mesilaste prints, pole teist jumalat peale Tema"), nad peavad Muhammadit kellekski muuks kui prohvetiks, neavad õigeusklike kaliife Abu Bakri ja Umarit, joovad oma usutalitustel veini ja usuvad hingede rändamist. Sunniitlik islam ei ole alates 9. sajandist sellesse usugruppi kuuluvaid inimesi islami mõttes isegi sektantideks ega kristlaste või juutide sugusteks uskmata pidanud. Sunniitide arvates on nad alati olnud väljaspool islamlikku elukorraldust, seadust ja maailmanägemist. Samas on selle usugrupi liikmed Süürias vaatamata sellele, et nende osakaal riigi elanike seas on 10–15 protsenti, ääretult mõjuvõimsad – Hafez al-Assad valitses riiki 30 aastat ja Bashar al-Assadil täitus 2021. aasta suvel 21 valitsemisaastat. **Mis usurühm?**

55. 1926. aastal ilmunud George S. Clasoni teos “Rikkaim mees *****is” on üks finantsteemaliste eneseabiraamatute klassikuid. Selle mõistujuttudest koosneva raamatu tegevus leiab aset 4000 aastat tagasi ning selle peategelane on vaene kirjutaja Arkad, kellest saab õige säästmisstrateegia ja pikaajaliste investeerimisotsuste tõttu oma linna rikkaim mees. **Mis linna rikkaimaks meheks saab Arkad?** Linnaga on tihedalt seotud ka sakslase Robert Koldewey nimi.

56. Eesti kroonidel kujutatud inimeste sünnipaikadest asub tänasest mängupaigast kõige kaugemal Jakob Hurda sünnipaik Himmastes (linnulennult u 190 km). **Mis on aga kaugeim paik tänasest mängukohast, kus on surnud mõni Eesti kroonidel kujutatud isikuist?** See linn jääb siit pisut üle 1000 km kaugusele.

57. Kas tõesti enne mängu lõppu veel üks lille ja filmi küsimus? Jah! Kui tunnete ära lille, mida Ingrid Isotamme kehastatav peategelane vaatab, siis peaks olema lihtne vastata, **mis pealkirja kannab 2018. aasta Maria Avduško lavastatud draamafilm?** Filmi meespeaosa kehastab Johann Urb.

58. 1854. aastal asutati Amsterdamis tänini töötav teemantide lõikusega tegelev pereettevõte. Firma on patenteerinud endanimelise teemantide lõikamise viisi, mis oli ka esimene taoline patent maailmas. Hiljem on ettevõtte arendanud täiendavaid erinevaid lõikeviise. Tuntumad kivikesed, mida selle pere liikmed lõigata on saanud, on Cullinani ja Excelsiori teemandid. Firma kuldsest kliendirahast võib leida näiteks Hirohito, Elizabeth II ja kuninganna Juliana nimed. **Mis firma või perekonnanimi?**

59. Pindalalt suurim riik, mille lipul pole sinist, musta ega valget värvi, on mõistagi Hiina. **Mis on aga suuruselt teine ja kolmas riik selles nimekirjas?** Need on naaberriigid, mille mõlema pindalad on üle 1 miljoni ruutkilomeetri. Nende omavaheline piir on 2236 km pikk.

60. Kuulete ühe 1988. aastal asutatud Briti ansambli lugu „Pyongyang“ nende seni viimaselt, 2015. aastal ilmunud kaheksandalt stuudioalbumilt „The Magic Whip“. Bändi kõige kuulsusrikkamad ja kõmulisemad ajad jäävad 1990. aastatesse ning sel sajandil on bändi tegutsemises olnud mitmeid pause. Üheks põhjuseks võivad olla ka bändi laulja teised tegemised. **Mis ansambel?**

